

FACULTAT DE CIÈNCIES POLÍTiques I DE SOCIOLOGIA

LLICENCIATURA: SOCIOLOGIA

ASSIGNATURA: 25209 TEORIA SOCIOLÒGICA CLÀSSICA II – 6 crèdits (4,5 ECTS9

DURADA: Primer semestre

CURS: Segon curs

CURS ACADÈMIC: 2006/2007

Professora María Jesús Izquierdo

Descripció

L'assignatura està encaminada a presentar l'obra dels autors que han fet aportacions a aquesta disciplina sense que puguin ser qualificats pròpiament de sociòlegs, com és el cas de Marx i de Freud. Rebrà particular atenció la relació existent entre allò natural i allò social, les característiques del vincle social, la internalització de la societat, estructura social i estructura psíquica, reproducció i canvi social, poder i autoritat, alienació. L'objectiu és entrenar en la identificació i aplicació de diferents marcs teòrics a un mateix objecte d'estudi, valorant les implicacions de l'orientació cap a una certa corrent teòrica.

Mòduls

I Revisió de conceptes sociològics

1. Fonaments i naturalesa del vincle social. Els límits de la raó, consciència i acció.
2. El treball i la divisió del treball. L'estructura social. Teoria del poder.

II Marx i Engels: el marxisme

1. Antecedents: Economia, filosofia, pensament social.
2. Concepció de l'ésser humà, de la natura i de la ciència. Relació entre teoria i pràctica. Oposició subjecte/objecte.
3. Relacions i canvi social: El materialisme històric. Relacions entre la estructura i la superestructura. Mode de producció i formació social. Classes i fraccions de classe.
4. El mode de producció capitalista. Teoria del valor. L'explotació. L'alienació com a fet objectiu. Dimensió subjectiva de l'estranyament: el fetitxisme de la mercaderia.
5. Teoria del desenvolupament capitalista. Característiques del capitalisme. L'acumulació originària. De l'explotació a la valorització. La concentració del capital. Exèrcit de reserva i població supernumerària.

III Freud: la psicoanàlisi

1. Els antecedents de la psicoanàlisi.
2. Concepció de l'ésser humà, de la natura i de la ciència. Narcisisme i coneixement.
3. Els conceptes bàsics i la seva evolució. Els conceptes d'instint i de pulsio. Característiques i destins de les pulsions: de les pulsions de conservació a les sexuals. De "l'inconscient" a "allò inconscient".
4. La constitució del subjecte. L'aparell psíquic: primera i segona tòpica, sistemes e instàncies. Punt de vista tòpic, econòmic i dinàmic. El desenvolupament de la sexualitat: aspectes comuns, les diferències dona/home.

5. Subjecte i societat. La possibilitat del vincle social. Relació entre pulsions i vincle social. El paper de l'amor i de la enveja. L'impacte contradictori de la internalització de les normes. L'impacte del sentiment inconscient de culpabilitat i la necessitat de càstig sobre la vida social. La concepció de l'ésser humà com animal d'horda.

Bibliografia

Karl Marx i Friedrich Engels:

- Marx, "Tesis sobre Feuerbach", a Marx y Engels, Anexo a *La ideología alemana*. Barcelona: L'Eina, 1988. Text que mostra les posicions de Marx respecte de la concepció del coneixement, l'objectivitat i la relació coneixement científic i pràctic.
- Marx y Engels, "Pròleg" y "I. Feuerbach. Oposició entre la concepció materialista i la idealista", a *La ideología alemana*. Barcelona: Laia, 1987. Aporta elements per a la comprensió de la perspectiva materialista i històrica de la producció i transformació del ésser humà en tant que ésser social i històric.
- Marx, *Libro primero*, vol. 3. "Capt. XXIII. La ley general de la acumulación capitalista" Punto 4. Diversas formas de existencia de la sobrepoblación relativa. La ley general de la acumulación capitalista". (pp.797-808), *El capital*. Madrid: Siglo XXI Ed., 1975. Mostra la dinàmica de la transformació històrica del capitalisme, en les seves conseqüències respecte de l'estructura social i de les condicions de vida de la població.
- Marx y Engels, *El manifiesto comunista*. Document bàsic per al coneixement de les seves principals aportacions al coneixement del capitalisme i els seu desenvolupament històric.
- Giddens, A., *El capitalismo y la moderna teoría social*. Barcelona, Idea Books, 1998. Aporta una visió de conjunt dels plantejaments teòrics de Marx, Durkheim, i Weber, a continuació fa una lectura transversal dels tres autors a partir de temes centrals de la sociologia.

Sigmund Freud

- Freud, *Psicología de las masas y análisis del yo*. 1920-1921 [1921]. *Obras completas*. Madrid: Editorial Biblioteca Nueva, 1984. Obra en que es presenten els principis psíquics que contribueix a explicar la producció, funcionament i dissolució dels grups socials.
- Freud, "Consideraciones de actualidad sobre la guerra y la muerte" *Obras completas*. Madrid: Editorial Biblioteca Nueva, 1984. Text en el que es cerquen explicacions sobre les condicions que fan possible el fet que les persones participin en conflictes armats tot i que es pot matar i ser mort.
- Freud, *El malestar en la cultura*. 1.929 [1.930]. *Obras completas*. Madrid: Editorial Biblioteca Nueva, 1984. Obra en la que Freud estableix la connexió entre la construcció de la subjectivitat, la gestió de les pulsions i el funcionament de la societat.
- Izquierdo, M.J., "El vínculo social: Una lectura sociológica de Freud", *Papers* n° 50, 1996. Article on es recullen els principals plantejaments teòrics de Freud, connectant-los amb els objectes de preocupació de la sociologia.
- Gomà, F. Freud. Barcelona: PPU, 1994. Aquesta obra ofereix una visió de conjunt de l'obra de Freud d'una manera assequible, és bàsica per visions de conjunt o resoldre dubtes conceptuals.

Materials docents

- Quadern d'exercicis d'interpretació de textos.*
- Quadern d'Exercicis d'autocorrecció.*

Diccionaris

- Bottomore, T., *Diccionario de pensamiento marxista.* Madrid, Tecnos, 1984.
- Laplanche y Pontalis, *Diccionario de psicoanálisis.* Barcelona, Labor, 1983..

Manuals

- Aron, R. *Les etapes del pensament sociològic.* Barcelona: Herder, 1994.
- Bottomore, T. i Nisbet R. *Historia del análisis sociológico.* Buenos Aires: Amorrortu, 1988.
- Claval, P. *Els mites fundadors de les ciències socials.* Barcelona: Herder, 1991.
- Cuvillier, *Manual de Sociología. Tomo I.* Buenos Aires: Editorial "El Ateneo", 1970.
- Raison, T. *Los padres fundadores de la ciencia social.* Barcelona: Anagrama, 1970.
- Smelser, N. i Werner, R. *Teoría sociológica. Análisis histórico y formal.* Madrid: Espasa-Calpe, 1982.
- Zeitling, I. *Ideología y teoría sociológica.* Buenos Aires: Amorrortu, 1982.

Bibliografia complementària

- Anderson, P. *Consideraciones sobre el marxismo occidental.* México: Siglo Veintiuno Editores, 1987.
- Asociación Psicoanalítica de Madrid, *Psicoanálisis. Diez conferencias de divulgación cultural.* Valencia: Promolibro, 1993.
- Berlin, I. *Karl Marx.* Madrid: Alianza, 1988.
- Bettelheim, B. *Freud y el alma humana.* Barcelona: Crítica, 1983.
- Brabant. *Claves para el psicoanálisis.* Barcelona: Los Libros de la Frontera, 1976.
- Braunstein, N. et alter. *Psicología: Ideología y ciencia.* México: Siglo XXI Editores, 1984.
- Braunstein, N. (ed.). *A medio siglo de El malestar en la cultura de Sigmund Freud.* México: Siglo XXI Editores, 1986.
- Elster, J. *Una introducción a Karl Marx.* Madrid: Siglo Veintiuno de España Editores, 1991.
- Gay, P. *Freud. Una vida de nuestro tiempo.* Barcelona: Paidós, 1989.
- Gómez Pin, V. *El psicoanálisis, justificación de Freud.* Barcelona: Montesino, 1984.
- Jacoby, R. *La amnesia social.* Barcelona: Bosch, Casa Editorial, 1977.
- Kolakowski, L. *Las principales corrientes del marxismo.* Madrid: Alianza, 1983.
- Masotta, O. *Lecciones de introducción al psicoanálisis.* Barcelona: Gedisa, 1979.

- Mills, C. W. *Los marxistas*. México: Ediciones Era, 1966
- Pesch, E. *Síntesis del pensamiento de Freud*. Barcelona: Editorial Nova Terra, 1973.
- Rozitchner, L. *Freud y el problema del poder*. México: Folio Ediciones, 1982.
- Souyri, P. *El marxismo después de Marx*. Barcelona: Península, 1975.
- Schaff, A. *La alienación como fenómeno social*. Barcelona: Editorial Crítica, 1979. *El marxismo a final de siglo*. Barcelona: Ariel, 1994.
- Ureña, E.M. *La teoría de la sociedad de Freud. Represión y liberación*. Madrid: Tecnos, 1977.

Horari de tutories del primer semestre:

María Jesús Izquierdo	
Dimarts	Dijous
10:30 a 12:00 h.	15:00 a 16:30 h.
Despatx B3-133 — 93 581-24-45 — mariajesus.izquierdo@uab.es	

Competències a desenvolupar en l'assignatura

Competència	Indicador específic de la competència
Comunicació oral i escrita	- Acotació del contingut a transmetre - Discurs estructurat - Adequació del discurs per tal de garantir la recepció buscada - Referència explícita a les fonts consultades, diferenciant clarament les valoracions pròpies i els continguts de les referències utilitzades
Científica	- Anàlisi i síntesi crítica de les teories estudiades. - Comparació de corrents de pensament identificant els trets diferencials i els comuns - Aplicació de les teories estudiades a l'anàlisi de problemàtiques socials actuals - Capacitat de transmetre coneixements - Capacitat d'avaluar treballs i informes
Tecnològica	- Utilització del <i>Campus Virtual</i> - Ús de plantilles d'estil en la confecció dels treballs, utilitzat un model comú - Ús de full de càlcul
Interpersonal	- Empatia - Capacitat per a la organització del treball en equip, definint i respectant els criteris, la distribució de les tasques i les dates de lliurament
En valors morals	- Debate col·lectivament les normes de funcionament de l'assignatura amb anticipació a la seva aplicació, respectant els acords presos - Motivació per la qualitat i l'assoliment de terminis - Assumpció de responsabilitats respecte de l'assignatura i del treball en grup - Actitud crítica respecte de les teories estudiades
Autoaprenentatge	- Elaborar mapes conceptuals - Elaborar informes - Avaluar el treball realitzat

Avaluació

Atès que l'assignatura comporta treball i avaluació continuada, només es pot optar a examen final en casos excepcionals. **Per acollir-se a la modalitat d'examen final és imprescindible entrevistar-se amb la professora en el mes d'octubre.**

Blocs de treball	Pes*	Descripció
Elaboració d'apunts de l'assignatura i avaluació dels controls individuals de coneixement (treball de grup)	20% (continguts) 10% (aspectes formals i competències)	Treball en equip. Formar l'equip de treball, determinant la distribució de tasques i els criteris de coordinació de les tasques individuals. Preparar dos temes per grup (un de Marx i un de Freud). - Esquema i desenvolupament del tema - Proposta de 2 preguntes de control de coneixements i determinació de criteris d'avaluació - Bibliografia recomanada comentada - Penjar l'informe en el <i>Campus Virtual</i> Utilitzar les explicacions de classe, les lectures i els materials docents.
Controls de coneixement teòric (treball individual)	30% (continguts) 10% (aspectes formals i competències)	1. Individual. Elaboració d'un mapa conceptual (un per tema) partint dels apunts preparats pels grups i dels materials de l'assignatura 2. Individual. Control escrit (un per tema). Respondre a alguna pregunta suggerida en els apunts elaborats per a la preparació de cada apartat temàtic.

* Un component principal de l'assignatura és l'adquisició de competències, addicionals als continguts del temari. Aquest aspecte és objecte d'avaluació, tant en el treball de grup com en els controls individuals de coneixement.